

Een brand op heterdaad betrapt

Regio Noord- en Oost-Gelderland

Trends Volledige buitenverkenning, offensieve buiteninzet, koelend vermogen, overige waarnemingen

Brand in een monumentale horecagelegenheid

Even voor 4.00 uur 's nachts krijgt de politie via een particuliere alarmcentrale een melding van een inbraak in een restaurant in een monumentaal pand. Bij inspectie zien de agenten een uitslaande brand via twee ramen aan de achterzijde van het pand. Zij koppelen dit terug aan de meldkamer. De meldkamer geeft hierop een middelalarmering af. Door de brand gaat uiteindelijk een groot deel van het pand verloren. Toch blijft een deel van het pand behouden.

Het pand bestaat uit twee lagen: de begane grond van het restaurant en een zolder voor opslag.

Het totale oppervlak bedraagt 450 m². Het pand is gedeeltelijk monumentaal. Een niet-monumentaal deel is later aangebouwd. De constructie bestaat uit steen en hout. Er is geen branddetectie aanwezig. Het pand kenmerkt zich door twee puntkappen, waarvan op het moment van de brand nog onduidelijk is of deze bij afzonderlijke ruimten horen.

“Maak af waar je mee bezig bent om het plaatje rond te krijgen. Laat je niet afleiden.”

Steenworp afstand

Het meldbericht, op basis van wat de politie ter plaatse heeft gezien, is duidelijk. Het gaat om een serieuze brand. De bevelvoerder is bekend met de situatie en de omgeving. Dit komt goed van pas. Tijdens de korte aanrijroute van nog geen kilometer is direct ademlucht omgehangen, zodat iedereen klaar is voor de inzet. Direct nadat de bevelvoerder van de eerste tankautospuit (TS) ter plaatse is, geeft hij het nadere bericht grote brand.

Verkenning en eerste inzet

Het pand brandt aan de achterzijde. Ter plaatse ziet de ploeg hoe de brand via het dak en de gevel uitslaat. De aanvalsploeg zet direct in met een hogedrukstraal. De bevelvoerder en de waterploeg starten met een rondomverkenning. Geconstateerd wordt dat het pand volledig onder de zwarte rook staat. Ook zijn er roet, teerachtige druppels en condensstrepen tegen de binnenkant van de ramen te zien. Vanonder de dakrand komen vieze, bruine rookgassen naar buiten. Op basis van de verkenning en de aanslag op de ramen

ontstaat het beeld dat het in het pand te heet is voor een binneninzet. De verwachting is dat de brand volledig uitslaand wordt. Prioriteit ligt daarom bij het zo snel mogelijk organiseren van voldoende water en slagkracht. Omdat er direct is opgeschaald naar grote brand is het eigen watertransportsysteem (WTS) 500 al uitgerukt. Blijkt de brand inderdaad verder uitslaand, dan is ploeg hierop voorbereid.

De aanvalsploeg krijgt hulp van een tweede hogedrukstraal (HD). De vlammen worden nu duidelijk minder. Aandachtspunt is dat de ploeg niet in de valschaduw van het pand werkt.

Opschaling

De bevelvoerder van de eerste TS en de Officier van Dienst (OvD) overleggen over de aanpak. Er wordt ingezet op een offensieve buiteninzet met lagedrukstralen. Deze tactiek wordt de gehele inzet gehandhaafd, met een schakelmoment naar offensief/defensief binnen. Er wordt opgeschaald naar zeer grote brand. Om de waterwinning niet te laten stagneren, wordt een WTS 2500 gealarmeerd voor een open waterbron op iets meer dan een kilometer afstand. Ook wordt er een extra hoogwerker gevraagd om een

Dikke zwarte rook

tweede torenstraal in te kunnen zetten. Doel is overslag buitenom tussen de beide kapconstructies voorkomen.

Als verloren beschouwd – of toch niet?

In eerste instantie lijkt het pand verloren. Er wordt daarom ingezet op een veilige aanpak, waarbij vooral gebruik wordt gemaakt van beide hoogwerkers. De inzet krijgt een wending als blijkt dat er (ruim) voldoende koelend vermogen wordt ingezet. In een gedeelte van het pand woedt de brand volop, maar door het effect van de blussing verandert het beeld op de uitbreiding van de brand en de rookbeelden ten aanzien van het andere gedeelte van het pand. Hierop wordt besloten van inzetactiek te veranderen. In plaats van het monumentale pand als verloren te beschouwen, kijkt de ploeg nu hoe er nog een groot gedeelte kan worden behouden. Naast de offensieve buiteninzet wordt een offensieve binneninzet voorbereid. Nadat enkele ramen zijn geforceerd om te kijken wat het effect van nieuwe zuurstoftoevoer is, wordt deze inzet gestart.

Gunstige wind

Het is nagenoeg windstil op het moment van de brand. De meldkamer wijst op een verzorgingstehuis dat mogelijk in de rookkolom ligt en adviseert dit te controleren. Dit blijkt uiteindelijk niet het geval. Er is geen noemenswaardig effectgebied. GRIP afkondigen is hierdoor niet nodig.

De gevolgen van het incident

Door goed op te bouwen en over verschillende tactieken en technieken na te denken, is een groot deel van het monumentale pand gered. De snelle opbouw van waterwinning en het durven maken van keuzes, droegen bij aan de offensieve binneninzet die kon worden toegevoegd aan de offensieve buiteninzettactiek.

Persoonlijke ervaring

“Halverwege de rondomverkenning raakte ik, denk ik, afgeleid. Ik realiseerde mij later dat dit een leerpunt voor mij was: maak af waar je mee bezig bent om het plaatje rond te krijgen. De start van een inzet is vaak nog hectisch. Mogelijk heeft iemand mij iets gevraagd, wat ik vervolgens vergeten ben te organiseren.

Deze brand illustreert hoe belangrijk het is om te durven schakelen tussen de verschillende inzetactieken uit het kwadrantenmodel, op basis van het G-RSTVmodel en het kenmerkschema. Continu scannen en jezelf afvragen wat het effect is van de ingezette techniek en tactiek is hierbij enorm belangrijk. Het zorgt voor nieuwe kansen, waardoor het pand uit deze casus niet als verloren is beschouwd, maar voor 60 procent is gered.”

Duiding

Bij aankomst zag deze brand er ernstig uit. De zwarte rook en de aanslag op de ramen gaven aan dat een offensieve binneninzet lastig zou worden. In dit geval merkte de politie de uitslaande brand aan de achterzijde van het pand op en was het redelijk windstil. Als zij niet eerder ter plaatse waren geweest, had de buitenverkenning dit moeten zien. Hier blijkt weer hoe belangrijk dat is. In het verleden werd in dit soort situaties regelmatig via de voordeur ingezet, met alle risico's van dien.

Nu de plaats van de uitslaande brand bekend was, kon hier direct offensief buiten op worden ingezet. Omdat de brand al uitsloeg, kon het gebouw niet helemaal dicht worden gehouden. Toch is het in zo'n situatie verstandig om eerst te proberen via een offensieve buiteninzet met voldoende koelend vermogen het brandvermogen te beperken, voordat deuren of ramen geopend worden. Ook daarna blijft het nodig om de zuurstoftoevoer zo veel mogelijk te beperken.

Human factor

De bevelvoerder gaf aan dat hij tijdens zijn buitenverkenning werd afgeleid, waardoor hij deze niet helemaal af kon maken. Dit is een veel voorkomende *human factor*, waar elke bevelvoerder of OvD alert op moet zijn. Als je 'in het incident wordt gezogen' is het tijd om op te schalen, zodat je het hele plaatje toch rond krijgt. Deze brand toont aan hoe belangrijk dat is. Uiteindelijk werd hierdoor ontdekt dat een deel van het gebouw behouden kon worden.

Koelend vermogen

In eerste instantie werd offensief buiten op de uitslaande brand ingezet. Bij aanvang met één en later ook met een tweede straal HD. Bij een dergelijk

oud gebouw met een potentieel grote vuurlast wordt in de basisprincipes van brandbestrijding (voorheen: hernieuwde kijk op brandbestrijding) aanbevolen om af te leggen met lage druk. Hiermee wordt een grotere slagkracht bereikt.

Als een brand uitslaand is, hoeft dat niet altijd te betekenen dat de brand zich ook in die ruimte bevindt. Het kan zijn dat de uitslaande vlammen worden veroorzaakt door hete rook die pas buiten de opening voldoende met zuurstof mengt om tot zelfontbranding te komen. In die situatie nemen we dat waar doordat een inzet met water nauwelijks effect heeft. We hebben de brandhaard dan nog niet gevonden. Vermoedelijk is dat hier het geval geweest. De inzet met twee stralen HD lijkt effect te hebben. Toch raakt het gehele gebouwdeel bij de brand betrokken. Er wordt daarop geschakeld naar lage druk. Die inzet heeft effect.

Om met de ploeg te bespreken

- 1 Hoeveel water is er theoretisch nodig om deze brand te blussen?
- 2 Wat zou er kunnen gebeuren als de wind op de uitslaande brand zou staan?
- 3 Wat kan er de oorzaak van zijn dat de brand in een deel van het gebouw is gebleven? Hoe kom je hier achter?